

**צמצום השימוש
בכלים חד־פעמיים
במקום העבודה**

2021

ירדן שני רוקמן, רותם שמאי, נטע אלול,
המשרד להגנת הסביבה.
ד"ר נועם ואן דר האל, עמית ממשק (2019-2020),
מינהל הפיתוח, משרד הפנים.

הפקה:

אגף תקשורת, דוברות והסברה,
המשרד להגנת הסביבה

אנו חיים בתקופה מכרעת. האקלים משתנה, כמות הפסולת גואה והימים מתמלאים במיקרו פלסטיק. אנו שייכים לדור האחרון שעדיין יכול לשנות את המצב ואנו אחראים לגורלנו.

לנו כממשלה יש אחריות כפולה, הן כקובעי המדיניות בישראל, הן ככוח צרכני משמעותי במשק. עלינו לשמש דוגמה ולהציג חלופה למקומות עבודה המתחשבים בסביבה שבה אנו חיים.

ההוצאה הממשלתית על כלים חד־פעמיים היא בבחינת השלכת כספי ציבור לפח. במעבר לשימוש בכלים רב־פעמיים תיחסך הוצאה זו פעמיים – על הכלים ועל הפסולת.

זאת הסיבה שבחרנו להכין את המדריך בעבור משרדים המעוניינים לעשות את המהלך המתבקש ולהוציא את כלי הפלסטיק והנייר החד־פעמיים משימוש יום-יומי קבוע במשרד.

אני מברכת את המשרדים המצטרפים לתהליך הפרידה מכלים חד־פעמיים. בחברה שבה אנו חיים היום, תהליך כזה הוא תהליך מאתגר הכרוך בשינוי הרגלים. עם זאת חשוב לזכור כי אלו הרגלים שהושרשו בשנים האחרונות ולא היו כורח המציאות בעבר, ולכן השינוי, ככל שייעשה באופן הנכון ומתוך הקשבה לצורכי העובדים, הוא שינוי אפשרי.

אני מאמינה כי אחרי שנשלים את המהלך ונפחית במידה ניכרת את כמויות האשפה שאנו מייצרים בכל יום, לא נבין איך לא עשינו זאת קודם.

תמר זנדברג
השרה להגנת הסביבה

פלסטיק הוא פולימר סינתטי שמיוצר מנפט גולמי. ייצורו ההמוני החל בשנות ה-50 של המאה העשרים, ומאז קצב ייצורו רק עולה. צמצום פסולת פלסטיק הפך בשנים האחרונות לנדבך חשוב במאבק לשמירה על הסביבה.

13
מיליארד בשנה

כלים חד־פעמיים מפלסטיק נמצאים בשימוש בישראל. יותר מ-68,000 טונות.

400^M
טונות בשנה

כמות הפלסטיק שהעולם מייצר בשנה. כמחצית מזה למוצרי אריזה ולכלים חד־פעמיים.

9%
פחות

ממוצרי הפלסטיק החד־פעמי ממוחזרים. היתר מוטמנים או מושלכים לשטחים פתוחים.

370,000
טונות בשנה

של פלסטיק חד־פעמי (פח"ד, אשר הופך לפסולת במלואו) - מבקבוקי מים חד־פעמיים ועד אריזות מזון.

תופעת השימוש בכלים חד־פעמיים נפוצה מאוד במקומות עבודה, במגזר הפרטי ואף במגזר הציבורי, ומהווה כ-30% מהפסולת באזורים מסחריים, והפלסטיק בכללותו מהווה כ-80% מפסולת זו. במשרד של 100 עובדים משתמשים בממוצע בכ-100,000 כלים חד־פעמיים בשנה ועלות הרכישה של כלים אלה מסתכמת במשרד שכזה בכ-10,000 ש"ח, בהתבסס על נתוני צריכת חד"פ במשרדי ממשלה.

על מנת להתמודד עם התופעה יזם המשרד להגנת הסביבה את פרסומו של מדריך זה, כדי לעודד את הפחתת השימוש בכלים חד־פעמיים במגזרים אלה. המדריך מונה את הסיבות לחשיבות צמצום השימוש בכלים חד־פעמיים, תיאור תהליך היישום הכולל נקודות כשל אפשריות ופתרונות, ולבסוף פרק של שאלות ותשובות.

מדוע חשוב לצמצם את השימוש בכלים חד־פעמיים?

פלסטיק המושלך לסביבה מצטבר בה למאות שנים, פולט רעלים, ומתפרק לחלקיקים זעירים. תכונותיו ובהן אטימות למים, משקל נמוך ועמידות גבוהה אינן מאפשרות לו להתכלות, אך כן להתעופף ברוח, לעלות מהים ומהיבשה אל האטמוספירה ולרדת עם גשמים ושלגים ואף עם בריזת החוף. עובדה זו מתייחסת גם לכלי הפלסטיק הראשונים שיוצרו בשנות ה-50 של המאה הקודמת, שעדיין מצויים עימנו - בשטח הפתוח או במטמנות אשפה.

פלסטיק שמגיע לסביבה מתפרק לחלקיקים קטנים הנקראים מיקרופלסטיק. חלקיקים אלו מצטברים במארג המזון ועלולים לגרום לנזקים בבעלי חיים - מתחתית שרשרת המזון ועד טורפים הניזונים מבעלי חיים מרמות שונות. את חלקיקי המיקרופלסטיק אי אפשר לנקות ובשנים האחרונות מתרבים המחקרים המעידים על הקשר בין הכימיקלים הנפלטים מפלסטיק (פתלאטים וביספנול A), וכן כימיקלים הנספחים אל הפלסטיק, ובין פגיעה במערכת החיסון והמערכת ההורמונלית בבעלי חיים ימיים.

פסולת פלסטיק המגיעה לשטחים פתוחים וליים עלולה לגרום לתמותת בעלי חיים, עקב הסתככות, חנק או בליעה.

השקעת המשאבים הרבה שגלומה במוצרים שמשרתים אותנו דקות ספורות: זיקוק נפט < קבלת חומר הגלם < שינוע למפעלי הפלסטיק < שילוב פיגמנטים < הספת חומרים מייצבים ודוחי בעירה < שינוע למפעלי פלסטיק להכנת מוצרים < עיבוד הפלסטיק ליצירת המוצר < שינוע ליבואנים < שינוע למחסני רשתות השיווק < שינוע לחנויות.

9% מגיי החממה בעולם המובילים להתחממות כדור הארץ מקורם בתהליך ייצור ושינוע הפלסטיק (המורכב ברובו מנפט).

כ-9% מהפלסטיק העולמי עוברים מחזור. ראשית מאחר שכ-50% ממוצרי הפלסטיק אינם ניתנים למחזור. שנית, כי אי אפשר לנצל את החומר ליצירת מוצרים חדשים, בשל הפגיעה באיכותו בתהליך המחזור, ולא פחות חשוב, בשל חוסר כדאיות כלכלית של מרבית המוצרים.

צמצום כמות הפסולת הכללית במרחב הפרטי והציבורי יוצר סביבה נקייה ונעימה יותר.

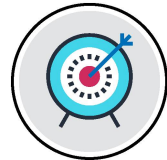
הפלסטיק דליק ומגביר את סכנת השרפות באתרי הפסולת. שרפה של פלסטיק פולטת לאוויר גזים רעילים במיוחד.

צמצום השימוש בחד־פעמי מכחית במידה ניכרת את פסולת הפלסטיק ותורם רבות לסביבה, ובכוחו אף לחולל שינוי חיובי בקרב עמיתים, לקוחות, ספקים, מתחרים, התעשייה והקהילה הרחבה יותר!

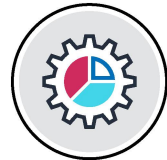
שלב 1. החלטה ניהולית

- ✓ החלטת הנהלה על צמצום הכלים החד-פעמיים בארגון

שלב 2. היערכות

- ✓ מיכוי מוקדי השימוש
- ✓ איתור והתאמת פתרונות
- ✓ הקמת צוות מלווה בארגון
- ✓ הסברה טרם היישום

שלב 3. יישום

- ✓ שינוי ההתנהלות המשרדית
- ✓ הגברת המודעות ויצירת גאווה יחידה בין העובדים

שלב 4. שיפור ומענה לצרכים

- ✓ מתן כתובת לתלונות עובדים
- ✓ פתיחות לרעיונות התייעלות חדשים של העובדים
- ✓ המשך שינוי הדרגתי של מרכזי הרכש בתחום המזון והכלים

1. החלטה ניהולית

גמילה מכלים חד־פעמיים היא תהליך מורכב ויתרונותיו מקבלים ביטוי בטווח הרחוק (שמירה על הסביבה וחיסכון כלכלי לאחר כשנתיים מרגע המהלך), לעומת קשיי ההתמודדות שמורגשים בטווח הקצר. על פער זה יש לגשר בשיתוף העובדים באמצעות הדרכה והסברה של החשיבות במעבר, וביצירת אמצעים נגישים וידידותיים לתפעול. על מנת להבטיח את הצלחת התהליך, ההחלטה על היציאה לדרך צריכה להתקבל בדרג ניהולי בכיר של הארגון, והוא יסמן את המטרה ויתווה את הדרך למימושה. ללא החלטה ניהולית יהיה קשה להוביל את המהלך וכל אתגר לאורך הדרך עלול לגרום לויתור על התהליך ועל הישגים שכבר הושגו.

2. היערכות

לפני שמתחילים, יש להיערך כראוי למהלך. יכול להיות שהוא נשמע מהלך שולי, אך ככל שנמכה את מוקדי השימוש ונמצא פתרונות ייעודיים לכל אחד, יהיה המעבר חלק יותר ולעובדים יהיה קל יותר.

מיפוי מוקדי השימוש בכלים חד־פעמיים

בשלב הראשון יש למפות את מוקדי השימוש בכלים חד־פעמיים בארגון (אפשר להיעזר בשאלון בנספח א'), בדגש על:

- ◀ שימוש יום-יומי של עובדים בכלים חד־פעמיים: כוסות קפה, כוסות שתייה קרה, כפיות, צלחות, חמגשיות ארוחת הצוהריים וכדומה.
- ◀ אירוח ישיבות גדולות, כולל כוסות קפה, כפיות, מגשי קייטרינג, צלחות וכדומה.
- ◀ שימוש בכלים חד־פעמיים ביחידות נותנות שירות לתושב.
- ◀ אירועי חברה (עשרות עד מאות משתתפים) באמצעות חברת קייטרינג, הכוללים כלים חד־פעמיים רבים (מגשים, צלחות, כוסות, סכו"ם).
- ◀ שימוש בכלים חד־פעמיים מחוץ למשרד אצל עובדים היוצאים לפגישות, לפיקוח וכדומה.
- ◀ ערכות כלים חד־פעמיים שמגיעות במשלוחים ממסעדות שונות.
- ◀ קפיטריה מוסדית שמוכרת מזון בכלים חד־פעמיים.

תכנון, איתור והתאמת פתרונות נוחים וישימים לשימוש בכלים רב־פעמיים ולצמצום השימוש בכלים חד־פעמיים

השלב השני הוא תכנון, איתור והתאמת פתרונות נוחים וישימים, אשר יסייעו בתהליך צמצום השימוש בכלים חד־פעמיים. המטרה היא להפוך את השימוש בכלים רב־פעמיים לפשוט ונוח למשתמשים.

מינוי צוות מוביל מתוך הארגון, אשר יהיה אמון על הדרכה, על שיתוף עובדים במידע חיוני ועל יישום:

- ◀ רתימת העובדים ואנשי מפתח בארגון לתמוך בצעדים לצמצום השימוש בכלי פלסטיק חד־פעמיים. מומלץ לרתום גם עובדים שיש להם עניין אישי בנושא וגם נציגים של יחידות/קבוצות שונות במשרד, למשל: אנשי מטה ושטח, מנהלי לשכות וכד'. מומלץ להגיע להסכמות עם ועד העובדים.
- ◀ כשרות - זיהוי מובילי דעה בתחום זה בתוך הארגון, שייצעו בהיוועצות עם גורמים מוסמכים באשר לדרך היישום המיטבית בארגון (שימוש בכוסות זכוכית והכשרה של כלי מתכת).
- ◀ איסוף רעיונות ופתרונות ליישום במשרד (אפשר להעלות רעיונות עם הצוות המוביל ועם כלל העובדים). כמו כן מומלץ להתייעץ עם משרדים אחרים שעשו תהליך דומה.

יצירת חלופה - שימוש בכלים רב־פעמיים:

- ◀ רכישת כוס רב־פעמית ממותגת לכל עובד (כאפשרות - יש שיעדיפו את האפשרות של הבאת כוסות אישיות מהבית).
- ◀ רכש של כוסות מזכוכית וכפיות רב־פעמיות ממתכת לשימוש הכלל במטבחים.
- ◀ הפסקת הרכש של כלים חד־פעמיים (כוסות לשתייה חמה, לשתייה קרה וכפיות).
- ◀ חלוקת כוסות TO GO ובקבוקים רב־פעמיים לשתייה קרה לעובדים ששוהים רבות מחוץ למשרד או כשי לחג.

התאמת המטבחון המשרדי ושירותי הניקיון:

- המטרה היא להתאים את סביבת השימוש הנפוץ בכלים חד־פעמיים לשימוש פשוט ונעים בכלים רב־פעמיים. דוגמאות לפעולות שאפשר לנקוט:
- ◀ התקנת מדיחים קטנים (לכוסות אחדות) בכל מטבחון.
- ◀ בחינת התקנת מדיח כלים (קטן או ביתי) לשימוש העובדים וצוות הניקיון.
- ◀ מתן פתרון לשטיפת כלים בכיור (כרית ניקוי + סבון כלים).
- ◀ שינוי מרכז הניקיון כך שישלול שטיפת כוסות רב־פעמיות או הפעלת מדיח על ידי עובדי הניקיון בסוף כל יום עבודה, או עדכון נוהלי שטיפת הכוסות מול חברת האחזקה של המבנה.
- ◀ התאמת שירותי הניקיון - אחריות על שטיפת כלים בכיור בפרקי זמן קבועים לאורך היום.

כשרות:

- ◀ מומלץ למנות אחראי על נושא זה מתוך עובדי המשרד.

ניקיון:

- ◀ יש לאפשר לעובדים לשטוף את הכוסות שלהם לאורך יום העבודה.
- ◀ יש לתת מענה לשייכות גדולות, כדי שהניקיון בסופן לא "יפול" על אותם העובדים בקביעות ובתדירות גבוהה.

הסברה

- ◀ הדרכות ראשוניות לעובדים – על פלסטיקה, שימוש בכלים חד־פעמיים והשלכות על הסביבה.
- ◀ הסבר על המהלך המתוכנן במשרד – מה מצופה מהעובדים (למשל אחריות אישית לשטיפת הכוסות שבשימושם), כיצד נערך המשרד למהלך ואילו חלופות יסופקו לעובדים.

מכרזים

- ◀ מנהל הרכש הממשלתי במשרד האוצר, הגוף האמון על פרסום וניהול מכרזים מרכזיים במשרדי ממשלה וביחידות הסמך, החל לכתוב מכרז מרכזי לרכישת מוצרים המשמשים חלופות לכלים חד־פעמיים מפלסטיקה. החלופות שייבחרו בתום ההליך המכרזי יאפשרו למשרדי הממשלה וליחידות הסמך להטמיע בקלות פתרונות חדשניים לצמצום השימוש בכלים חד־פעמיים.
- ◀ יש להטמיע במכרזי רכש הקייטרינג ובאירועי המשרד שימוש בכלים רב־פעמיים.
- ◀ מומלץ לכלול בחוזה הניקיון של המשרד ניקיון שוטף של המטבחונים, כדי למנוע הצטברות של כלים מלוכלכים בכיור.
- ◀ אם יש בארגון קפטריה, יש לוודא שימוש שוטף בכלים רב־פעמיים.

3. יישום

קדימה, מתחילים... תכננו, הזמנו כלים, שיתפנו את העובדים, ועכשיו חושפים את הכלים, את המדיחים ואת הקנקנים. חשוב מאוד להוציא את הכלים החד־פעמיים מהארונות ומהגירות, כדי להפסיק לחלוטין את השימוש בהם. זה הזמן לייחצן את המעבר, לפרסם אותו בקרב העובדים ולהתגאות במהלך!

מטבחונים ופינות קפה

- ◀ הצבת כוסות וכפיות לשימוש העובדים ומבקרים במשרד.
- ◀ ציוד זמין, נקי ונוח לשטיפה עצמית של כלים ומקום מותאם ונקי לייבוש הכלים.
- ◀ בקרה תדירה על ניקיון המטבחונים ופינות הקפה.
- ◀ מעקב אחרי זמינות כוסות וכפיות (מלבד הכוסות האישיות).
- ◀ שימוש בקנקנים וכוסות זכוכית, וסכו"ם רב־פעמי, וכן מיחם או תרמוס.

ישיבות ודיונים רבי משתתפים

- ◀ שימוש בקנקן וכוסות זכוכית ובסכו"ם רב־פעמי.
- ◀ הטמעת השינוי הארגוני בקרב מנהלי השכות (חשיבות השימוש בכוסות רב־פעמיות).
- ◀ רכישה והצבה של מגשים ועגלות להובלה ופינוי הכלים מחדר הישיבות.
- ◀ התאמת שירותי הניקיון - באחריות עובדי הניקיון לוודא שאין כוסות מפוזרות במשרדים ובחדרי הישיבות.

קפטריה מקומית/ הסכם הסעדה לעובדי הארגון

- ◀ קנקנים לשימוש הסועדים.
- ◀ כלים רב־פעמיים כחלק בסיסי ממרכז ההסעדה, כולל צלחות, סכו"ם וכוסות.
- ◀ שינוי והתאמת הסכמי התקשרות עם ספקי מזון, כך שתימנע אספקה של כלים חד־פעמיים.
- ◀ אפשרות שאילת צלחות וסכו"ם רב־פעמי משירותי ההסעדה והחזרה עם גמר השימוש.
- ◀ אם יש צורך בשימוש בכלים חד־פעמיים, יש למנוע גישה עצמית אליהם (לא להציב אותם בסלסלה ליד הקופות).

אירועים

- ◀ התקשרות עם ספקים שמתחייבים לספק כלים רב־פעמיים בהזמנת מזון למשרד.
- ◀ התאמת הסכם ההתקשרות עם ספקים חיצוניים בתחום המזון, כך שלא יסיפו להזמנות כלים חד־פעמיים.

כשרות

- ◀ היועצות בגורם מוסמך ומתן פתרונות נקודתיים.
- ◀ רכש כוסות זכוכית וכפיות אלומיניום (כפיות שיוצרו בחו"ל יש להטביל טרם השימוש).
- ◀ הצבת ספוגים לניקוי כלים המיועדים לשומרי הכשרות.

אזורים/ יחידות נותנות שירות

- ◀ יחידות קולטות קהל הן המאתגרות ביותר למעבר לשימוש בכלים רב־פעמיים. על כן כדאי להתמודד איתן אחרי מעבר שאר היחידות (יש לאפשר לעובדים הקבועים את מלוא השירותים לשימוש בכלים רב־פעמיים, כמו עובדי שאר היחידות).
- ◀ יחידות הנותנות שירות לקהל נדרשות במענה ייעודי, בהתאם לתנאי היחידה – האם יש בית קפה לשימוש המבקרים? האם יש אפשרות לשימוש במדיח כלים מסחרי כחלק מהשירות של בית הקפה?
- ◀ מומלץ להציב מִקר (קולר) שמאפשר הן שתייה ישירות ממנו (כמו ברזייה), הן למילוי נוח של בקבוקים אישיים.

הסברה:

- ◀ הסברה חייבת להמשיך לאורך הטמעת הפרויקט. מטבעם של עובדים, יש מי שיירתמו בקלות יותר למהלך ויש מי שיצטרפו השקעה רבה יותר בהטמעה. הכוונה בהסברה היא לרתום את כל העובדים וליצור תחושה כי זה לא פרויקט של "זבנג וגמרנו", אלא תהליך מתמשך.
- ◀ רצוי לשלב ממצאים מתוך העשייה הארגונית בתהליכי ההסברה – כמה כסף מושקע במהלך, אילו תלונות/מחמאות הגיעו מהעובדים והאורחים, האם היו הודעות דוברות כחלק מהמהלך וכדומה.

מודעות גבוהה וגאונות יחידה של העובדים הן מרכיבים עיקריים בהצלחת ההטמעה של השינוי הארגוני. להלן כמה צעדים שמוצעים ליצירתן:

- ◀ שימוש בהדרכות של המשרד להגנת הסביבה לעובדים.
- ◀ שימוש במייל המשרדי כדי להפיץ מידע ולעורר מודעות.
- ◀ הצבת שלטים בנקודות שבהן עלול להיות שימוש בכלים חד־פעמיים (פינות קפה, חדרי ישיבות וכדומה).
- ◀ מדידה ושיתוף:
- שיתוף העובדים בצמצום הפסולת החודשית/שנתית.
- שיתוף העובדים בחיסכון הכספי הנובע מכך.

4. שיפור מתמיד ומענה לצרכים

אנחנו כבר זמן מה בתוך התהליך. איך מרגישים בארגון? יש תלונות? הצלחנו לעורר את גאונות העובדים? מומלץ לשאול שאלות, לפתוח פתח לרעיונות ולהצעות נוספות. הרי יש עוד המון מה לעשות כדי שהארגון יתנהל במודעות סביבתית.

- ◀ מתן כתובת לתלונות והערות של העובדים.
- ◀ פתיחות לרעיונות חדשים של העובדים להתייעלות ולצמצום.
- ◀ שינוי הדרגתי של מכרזי הרכש בכל הנוגע למניעת השימוש בכלים חד־פעמיים.

חד־פעמי בתקופת הקורונה

מומלץ לבצע מהלך זה ברגישות ולהתאים אותו למצב הנוכחי. עם זאת, שמירה על היגיינה מתווה שימוש נכון בשטיפת הכלים, ולא שימוש בכלים חד־פעמיים.

האם כדאי לעבור לכלים חד־פעמיים מתכלים?

אם כבר עושים את המאמץ להפסיק את השימוש בכלים חד־פעמיים מפלסטיק, כדאי לעשות אותו עד הסוף ולעבור לשימוש נורמטיבי בכלים רב־פעמיים. עוד חשוב לזכור שבכלים חד־פעמיים מתכלים רבים ישנם מרכיבי פלסטיק, החומר הטבעי שעבר עיבוד אינו מצליח להתכלות בסביבה הטבעית ובשל מורכבות בדיהוי החומרים הפולימריים, לכלים אלו אין מענה למחזור. על כן הם מושלכים להטמנה ואינם מסייעים בפתרון הבעיה. בשימוש בכלים חד־פעמיים מתכלים, יש לאפשר איסוף נפרד שלהם והעברתם במרוכז לכילו באתר קומפוסט. ניתן להעבירם עם הפסולת האורגנית של המוסד.

מה עושים באירוע/דיון/מפגש של יותר מ-20 אנשים?

מומלץ להצטייד בכוסות ובסכו"ם רב־פעמיים לכלל המשתתפים בשייבות, וגם בקנקנים. בסוף כל ישיבה באחריות אנשי המשרד לפנות את הכלים לשטיפה (עצמאית או על ידי חברת הניקיון, בהתאם למרכז של כל ארגון). מומלץ להיעזר במגש/עגלה להובלת הכלים אל החדר וממנו.

האם השימוש בסבון מזהם?

השימוש בסבון רגיל מזהם פחות משימוש בכלי פלסטיק וזריקתו לפח האשפה. עם זאת מומלץ לעבור לשימוש בסבונים אקולוגיים בעלי תו ירוק - גם לשטיפת כוסות וגם למדיח הכלים.

האם מעבר לשימוש בכלים רב־פעמיים מתנגש עם שמירת כשרות?

ברמה ההלכתית העקרונית אפשר להשתמש בכלי חרסינה, זכוכית או אלומיניום במקום העבודה. אם מדובר בכלי זכוכית או מתכת שיוצרו בחו"ל יש להטבילם במקווה טרם השימוש (כלים המיוצרים בארץ אינם נדרשים בטבילה). רצוי ואף נדרש לשלב בצוות ההטמעה המשרדי גורם הלכתי מוסמך, על מנת לתת מענה לצרכים מגוונים בנושא זה.

האם עליי לסמוך על רמת ההיגיינה של מי ששטף את הכוס או הצלחת לפניי?

כן, או שפשוט אפשר לשטוף פעם נוספת, אם אתם מעוניינים שכלי האוכל יהיה נקי יותר. מי שמודאג באשר לסטריליות, הרי שטיפה יעילה במים ובסבון מסירה את מרבית החיידקים.

אם אתם חוששים, אתם מוזמנים להשתמש בכוס אישית משלכם בזמן השהות במשרד וכך תהיו בטוחים כי הכוס נקיה על פי אמות המידה שלכם.

האם השימוש במדיח כוסות או במדיח כלים ביתי ידידותי יותר לסביבה משטיפה ידנית?

נתונים מראים כי השימוש במדיח כלים ביתי אשר אוחסן במלואו חסכוני וידידותי יותר לסביבה, עקב יעילות השימוש במים ובדטרגנטים, זאת לעומת שטיפה בברז (8 ליטר לעומת 36 בשטיפה ידנית). כמו כן התקנת מכשיר הדחה מגבירה את הנכונות של עובדים לעבור לכלים רב־פעמיים. בדיקה שערך מנהל הרכש הממשלתי שהשוותה בין שני מתקני הדחה - מדיח צר ומדיח קטן (עד 4 כוסות בשטיפה) - מראה כי צריכת המים במדיח ביתי צר (רוחב כ 45 ס"מ) עומדת על 0.021 ליטר לכוס, וצריכת החשמל על 0.02 קוט"ש לכוס. במדיח קטן הנתונים הם 0.6 ליטר לכוס ו-0.025 קוט"ש לכוס. לפיכך נראה כי הפתרון המועדף סביבתית (וגם כלכלית, עפ"י תוצאות הבדיקה) הוא התקנת מדיח כלים ביתי צר במטבחון המשרד.

רכש משרדי:

אילו כלים רוכשים במשרד בקביעות (כוסות לשתייה חמה, כוסות לשתייה קרה, צלחות, כפיות, בוחשנים, מזלגות, סכינים, קערות)

מטבחון:

כמה מטבחונים יש במשרד, מספר הכלים החד־פעמיים הזמינים במטבחון, תשתיות הקיימות במטבחון (מייבש כלים, מדיח כלים, כיור, ברז מים)

ארוחת צוהריים:

איפה העובדים אוכלים ארוחת צוהריים? (בקפיטריה משרדית, מזמינים ממסעדות באזור)

קפיטריה:

באילו כלים חד־פעמיים משתמשים ביום-יום בקפיטריה המשרדית?
האם עובדים אוכלים בקפיטריה, או לוקחים את ארוחת הצוהריים למשרד?
האם יש עמדת מים/סודה?
האם יש קנקנים לשימוש הסועדים?
האם יש כוסות לשימוש הסועדים?

ישיבות ולשכות:

באילו לשכות יש מספר רב של משתתפים? באיזו תדירות? האם מוגש כיבוד? האם יש מטבחון בקרבת מקום? באילו כלים חד־פעמיים משתמשים בישיבות? באילו כלים רב־פעמיים משתמשים בישיבות?

אירועי חברה:

איזה סוג של אירועים נהוגים במשרד? האם הם כוללים כיבוד? האם את הכיבוד מביאים עובדי המשרד, או חברת קייטרינג? האם אפשר לבקש מחברת הקייטרינג שימוש בכלים רב־פעמיים? כמה משתתפים יש באירועים?

עובדי שטח:

כמה עובדים מהמשרד נמצאים מתוקף תפקידם בשטח? האם המשרד מספק כיום כלים חד־פעמיים לעובדים אלו? אם כן, אילו כלים וכמה?

יחידות נתנות שירות: האם יש אזורים קולטי קהל במשרד? כמה מבקרים מגיעים למשרד בכל יום? איזו תשתית יש באזור נתן השירות? (דוגמת בית קפה, מקר)

האם יש כלים רב־פעמיים לשימוש העובדים והאורחים בכל הנקודות שזהו במיפוי?

במטבחון, בקפיטריה, אצל העובדים שיוצאים לשטח, בישיבות גדולות, מי אמון על ניקיון המטבחונים?